

zameriti, da je o glasovitem Wallensteinu napisal le 30 vrstic. Gledé vojske za španski prestol ni pisatelj navedel točno vzrokov; takisto ni omenil prve delitve l. 1668., niti najslavnejših diplomatov, ki so se bavili s tem važnim vprašanjem, namreč Gremontilla, Lobkovic in Ivana Vajkarda Turjaškega. Ravno tako ni popolnoma odkrita politika Fridrika II. proti Mariji Tereziji gledé avstrijskega nasledstva. Dobro je pa razjasnil delitev Poljske ter dokazal, da je to bilo večidel delo pruske politike (str. 384). Književnost Slovanov (stran 407—419) je lepo in obširno opisana, razen slovenske, v kateri omenja med pisatelji samo Trubarja. Da je pisatelj razširil hrvaško zgodovino, kolikor se je dalo, tudi v tem zvezku, to moramo le pohvaliti; vseh nam pa ni, da pripoveduje o Petru Velikem vse grozovitosti; da imenuje tedanje Ruse čredo živine, katero je bilo treba šele izpremeniti v ljudi (str. 233); in da o careviču Alekšu ne pove vsega, kar bi razjasnilo njegov položaj do očeta Petra Vel. Tudi o Trenkovih pandurih se je izjavil nepovoljno, češ da so osramotili sebe in hrvaško ime s svojimi grozovitostmi. Kaj je pisatelju neznano, da so čete drugih narodov razsajale ravno tako, če ne še huje, po neprijateljskih deželah?

Na strani 37. mora biti letnica 1648, a ne 1643. Avstrijske dežele so se slednjič zedinile (Tirolska z Avstrijo) leta 1665., ne pa 1673. (str. 99). „Rajadne“ knjige mesto „razrjadne“ je brez dvoma tiskarska pomota (str. 210). Zgodovinska resnica ni, da je Katarina I. rešila Petra Vel. iz zadrege na Prutu. Veliki vezir je bil sam prisiljen skleniti mir, ker so se mu bili uprli janičarji; le tako se je tudi Peter rešil (str. 224). Ravno taka bajka so takozvane „Potemkinove vasi“ v Krimu. Izmišljene so od tujih zgodovinarjev z namenom, da osmešé Ruse (str. 388). Nepotrebno je tolmačenje oborožene nevtalitet na dveh mestih na strani 289 in 395—396.

Iz vsega se vidi, da je Vallina zgodovina dobra v onih delih, katere je napisal samostojno; kjer se je pa preveč držal Duruya, tam mu je marsikje spodrselo, kar ne more biti na korist hrvaškemu občinstvu, ki goto želi objektivno napisane zgodovine. To bi se bilo lahko doseglo, da so bili pisatelji-zgodovinarji le malo bolj oprezní pri porabi Duruyjeve zgodovine, katero so si bili vzeli za podlago pri spisovanju občne zgodovine za hrvaški narod. J. Steklasa.

**Hrvatska omladina pod zastavom Srca Isusova.** Spomenica i Budnica. S dopuštanjem duhovne oblasti nadbiskupije zagrebačke. Zagreb. Tisak i naklada Antuna Scholza. 1901. Cena i K 20 h. — Prerano umrli dr. Andrija Jagatić je hotel navdušiti mladino za sveto vero. Hotel je,

da mladina javno pokaže svoje navdušenje za katoliške ideale. S tem je hotel hkrati tudi zaježiti pot raznim svobodomiselnim in protikatoliškim nazorom, ki se vsiljujejo tudi že hrvaški mladini. Zato je pa organiziral po celi hrvaški zemlji velike slavnosti, pri katerih se je mladina posvečevala presv. Srcu Jezusovemu in nabrala mnogo prispevkov za krasen dar sv. očetu. Ta knjiga celo gibanje navdušeno popisuje. „Spomenica“ je za lepe slavnostne dneve in „Budnica“ je za prihodnost. Knjiga hrani mnogo krasnih slik. Posebno zanimivi so posnetki iz albuma, ki ga je hrvaška mladina poklonila sv. očetu. L.

### Češka književnost.

Ant. Klášterský: *Nové básně*. Salonní bibliotéka. Cena K 1.60. — Muza Klášterskega hodi po že dobro uglajeni stezi ter poje svojo posebno melodijo. Od prve zbirke „Živým i mrtvým“ do 166. str. nove zbirke ne najde čitatelj nobene izpremembe v smeri; razloček med novo zbirko in med prejšnjimi zbirkami je samo ta, da so v novi zbirki verzi malo bolj uglajeni in bolj zveneči. Nekateri kritiki imenujejo Klášterskega češkega François Coppéeja v dobrem pomenu besede. Klášterský je mehek, čutapoln lirík, ki povsod najde dosti snovi za svoje pesmi. Lirična čistost krasi njegove verze, in sočutje s trpečim bližnjim se kakor spravljava mavrica razprostira nad njegovimi sanjami. Z istimi lastnostmi se odlikuje tudi nova zbirka. — V zbirki se nahaja daljša pesem „Bělouškové“, katere predmet je dvoumen izrek o štokljah, ki so si naredile gnezdo na strehi župnišča. Pesem bi prav prišla kakšnemu humorističnemu listu, a za „salonní bibliotéko“ ni. Gotovo jo pesnik sam izpusti iz svojih zbirk, kadar bude iznova urejeval svoje pesniške proizvode.

E. Albert: *Na zemi a na nebi*. Básně. Nakl. Fr. Šimáček v Praze 1900. — Prelagateljska spretnost že rajnega dunajskega učenjaka E. Alberta je bila sicer splošno znana, a o njegovih izvirnih pesniških umotvorih se ni vedelo ničesar. Te nam podaja šele knjiga „Na zemi a na nebi“, iz katere govori ne le globok mislilec, ampak tudi nadarjen pesnik z natanko določeno literarno smerjo. Tuintam se čitajo verzi, ki so bolj duhovita razprava nego čista poezija, ali vendar se v njih kaže istinit pesnik. Zelo zanimivo je gledati skozi le-ta drobna okenca v notranjost tega ne-navadnega moža, kateri je bil vedno, četudi knez eksaktne vede, vendar tako preprost, otroško iskren človek, Čeh z dušo in telesom ter veren katoličan. Neki katoliški kritik piše o tej knjigi: „Vi znanstveni polubogi, prevzetni kozmopoliti, in zlasti vi, golijati pritlikastih napadov na vero,